

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Zlínský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Výchovný ústav pro mládež a Střední odborné učiliště lesnické,
Chvalčov 47**

768 72 Chvalčov 47

Identifikátor školského zařízení: 600 030 679

Termín konání komplexní inspekce: 13. – 17. a 20. květen 2002

Čj.	122 289/02-5062
Signatura	ko2pv231

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR zřídilo 1. ledna 1996, v souladu s platnými právními normami, Výchovný ústav pro mládež a Střední odborné učiliště lesnické se sídlem ve Chvalčově č. 47 jako příspěvkovou organizaci.

Hlavním účelem zřízení organizace je poskytování výchovy a vzdělání mladistvým, kteří ukončili povinnou školní docházku a jimž byla soudem nařízena ústavní výchova, vydáno předběžné opatření nebo uložena ochranná výchova. Součástí příspěvkové organizace je také školní jídelna.

Statutárním orgánem organizace je ředitel jmenovaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Majetek, k němuž má Výchovný ústav pro mládež a Střední odborné učiliště lesnické právo hospodaření, je vymezen v přílohách, které jsou nedílnou součástí zřizovací listiny. Organizace byla zřízena na dobu neurčitou.

Ke zřizovací listině a dodatkům byla doložena platná Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Ve středním odborném učilišti lesnickém (dále jen SOUL) je vyučován tříletý učební obor 41-56-H/001 Mechanizátor lesní výroby v souladu s Rozhodnutím o zařazení školského zařízení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 10. dubna 2000, čj. 17 173/2000-21.

Tab. č. 1: kapacita a naplněnost, počty svěřenců

Kapacita školského zařízení	36
Evidenční stav	23
Počet výchovných skupin	3
Počet svěřenců fyzicky přítomných na zařízení	17
Počet svěřenců na útěku	3
Počet svěřenců ve vazbě	0
Počet svěřenců na pobytu u zákonných zástupců (dovolenka)	1
Počet svěřenců na diagnostickém pobytu (DÚM)	1
Počet svěřenců podmíněčně propuštěných	1
Počet svěřenců s nařízenou ústavní výchovou	23
Počet svěřenců s uloženou ochrannou výchovou	0
Počet svěřenců umístěných na předběžné opatření	0
Počet svěřenců na dohodu do ukončení přípravy na povolání	0
Počet svěřenců v péči neurologa	0
Počet svěřenců v péči DPA, DPL	1

Výchovný ústav pro mládež je nekoedukované zařízení pouze pro chlapce. Evidenční stav svěřenců v době konání inspekce nenaplnoval schválenou kapacitu.

Tab. č. 2: počet výchovných skupin a svěřenců

Výchovná skupina	Evid. stav	Přítom	Žáci SOU	Útěk	Vazba	Podm. propuř	Dovol.	Diag. pobyt	Nezař.
I.	11	6	11	2	0	1	1	1	0
II.	7	6	7	1	0	0	0	0	0
III.	5	5	5	0	0	0	0	0	0
Celkem	23	17	23	3	0	1	1	1	0

Chlapci jsou rozděleni do tří výchovných skupin, které kopírují školní třídy (1., 2. a 3. ročník) SOUL. Tím vzniká nevyváženost v počtech svěřenců ve výchovných skupinách.

HODNOCENÍ KVALITY REEDUKACE A RESOCIALIZACE

Reedukační a resocializační program

Školské zařízení má vypracován dokument „Resocializační a reedukační program“ datovaný dnem 1. ledna 2000. Dokument obsahuje velmi stručnou charakteristiku svěřenců výchovného ústavu. Koncepce reedukace a resocializace je zde deklarována jako „režimový systém s využitím resocializačních prvků komunitního přístupu bez použití terapeutických aspektů“.

Dokument je dále rozdělen na kapitoly zabývající se adaptační fází, fází stabilizační a fází osamostatňovací. Poslední fázi, tedy přípravě zletilého svěřence na zapojení do samostatného života, věnuje dokument významně menší pozornost než ostatním dvěma fázím.

Pro jednotlivé fáze je v dokumentu uveden stanovený reedukační a resocializační cíl a výčet projevů svěřenců, které mají pracovníci především sledovat. Význam pravidelných hodnocení dne ve skupině a při týdenních komunitních sezeních je vyzvednut. Systém organizace a výchovné práce výchovného ústavu je zde deklarován jako otevřený.

Dokument je poměrně stručný a nekonkretizuje způsoby a cesty ke splnění reedukačních a resocializačních cílů. Jako pracovní materiál tedy může posloužit jen sporadicky, je formální.

Reedukační a resocializační program je hodnocen jako pouze vyhovující.

Podmínky pro reedukační a resocializační (diagnostickou) činnost

Kolektiv zaměstnanců, kteří realizují reedukační, resocializační, vzdělávací a provozní činnosti tvoří patnáct pedagogů a třináct nepedagogických pracovníků.

Výuku ve středním odborném učilišti zajišťují v hlavním pracovním poměru dva učitelé teoretického vyučování, pět učitelů odborného výcviku a ředitel, zbývající předměty vyučují v malých úvazcích na základě dohod o pracovní činnosti vedoucí vychovatel, učitel odborného výcviku a vychovatel.

Ve výchovném ústavu pracuje šest skupinových vychovatelů, z toho pouze jedna žena. I když se od poslední inspekce (1998) kolektiv vychovatelů z 50 % obměnil, složení dvojic skupinových vychovatelů není optimální, poměr mužů a žen neodpovídá specifickému charakteru výchovného ústavu. Svěřenci mají omezenou možnost identifikace s ženským vzorcem chování a jednání.

V průběhu inspekční činnosti byla provedena kontrola dokladů pedagogické a odborné způsobilosti všech patnácti pedagogických pracovníků. Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro práci ve speciální střední škole a speciálním výchovném zařízení splňují pouze

ředitel, vedoucí vychovatel a jeden učitel odborného výcviku. Počet pedagogů bez odborné a pedagogické způsobilosti je vysoký - cca 80 % (u skupinových vychovatelů 100 %). Odborné pracovníky (etoped, psycholog) v hlavním pracovním poměru školské zařízení nezaměstnává, externí psycholog pracuje ve výchovném ústavu na dohodu o pracovní činnosti (cca 10 hodin měsíčně). Nikdo ze současných pedagogických pracovníků neabsolvoval sebezkušenostní a sociálně psychologický výcvik, terapie omezeně provádí externí psycholog. Noční služby zajišťují čtyři pomocní vychovatelé (vždy po dvou), je dodržen metodický pokyn MŠMT k posílení bezpečnosti ve výchovných ústavech. Z nepedagogických pracovníků se na realizaci reedukačního a resocializačního procesu podílejí v rámci činností pouze pomocní vychovatelé, v omezené formě sociální pracovníce a kuchařka.

Personální strukturu školského zařízení dotvářejí sociální pracovníce, hospodářka, vedoucí školní jídelny, tři kuchaři, švadlena-pradlena-skladnice, uklízečka a údržbář.

Tab. č. 3: personální zajištění školského zařízení, přehled o zaměstnancích školského zařízení

Zaměstnanci	Celkový počet	Z toho žen
Ředitel	1	0
Vedoucí vychovatel - statut. zástupce	1	0
Učitelé teoretického vyučování	2	0
Učitelé odborného výcviku	5	0
Vychovatelé	6	1
Pomocní vychovatelé	4	0
Psycholog, etoped	0	0
Sociální pracovníce	1	1
Odborná pracovníce zdravotní péče	0	0
Ostatní zaměstnanci	8	6
Celkem	28	8

Ke svému účelu, stanovené kapacitě i k aplikaci zvoleného programu disponuje školské zařízení dostatkem odpovídajících prostor. Je využíván komplex budov (škola, pracovny pro odborný výcvik, internát, provozní část, garáže) situovaných v oplocené části poleší. Materiálně-technické zázemí se od poslední inspekce nezměnilo, zlepšila se pouze úroveň sociálního zařízení v budově internátu. Nedostatkem vnitřního uspořádání budovy internátu je členění na část ubytovací (první podlaží) a část pro účely režimových, zájmových a volnočasových aktivit (druhé podlaží), kde jsou tři klubovny (pro každou výchovnou skupinu), společenská místnost, knihovna a cvičná kuchyňka. Svěřenci jsou ubytováni v třílůžkových ložnicích. Vzhledem k nízkému počtu fyzicky přítomných svěřenců jsou na ložnicích de facto ubytováni po jednom, maximálně po dvou, čímž je v mezích možností zajištěno jejich soukromí. V pokojích nejsou elektrické zásuvky, což znemožňuje svěřencům užívat elektrospotřebiče (rádia, magnetofony, stolní lampy apod.). Všichni svěřenci se průběžně podílejí na úklidu všech vnitřních prostor i celého venkovního areálu. V průběhu inspekční činnosti bylo zjištěno, že svěřenci mladší osmnácti let provádějí komplexní úklid ústavu včetně sociálního zařízení, což je v rozporu s platnou právní normou. Čistota ani celková estetická úroveň není příznivá, nejsou naplňovány zásady výchovy prostředím.

Hrubým nedostatkem v oblasti materiálního vybavení je skutečnost, že svěřenci nemají

k dispozici žádný funkční počítač. Kontrolou bylo zjištěno, že svěřenci nejsou dostatečně vybaveni základními hygienickými potřebami (kartáčky na zuby, šampony, toaletní papír), holicí potřeby nedostávají vůbec. Nedostatek byl rovněž zjištěn ve vybavení obuvi a základním ošacením (množství, nevhodné velikosti).

K 1. února 2002 byla rozhodnutím ředitele zrušena místnost pro odloučení z kolektivu (výchovná izolace).

Podmínky pro reedukaci a resocializaci svěřenců jsou pouze vyhovující.

Organizace, formy a metody reedukace a resocializace

Provoz školského zařízení je upraven vnitřním řádem, s jehož ustanoveními jsou svěřenci seznamováni po svém příchodu. Dokument jako takový jim není k dispozici. V zasklené vitrině v přízemí internátu jsou umístěny výňatky z tohoto řádu, především režim dne a kritéria hodnocení svěřenců. Hodnotící systém je zpracován velmi podrobně, svěřenci se v něm dobře orientují. V průběhu dne je svěřenec hodnocen několikrát a podle dosaženého počtu bodů je na týdenní komunitě zařazen do skupiny s danými výhodami. K jednotlivým skóre bodového ohodnocení se vztahují také týdenní částky kapesného, avšak dosáhnout maximální částky je velmi obtížné. Kontrolou evidence kapesného všech svěřenců bylo zjištěno, že vyplacení nejvyšší měsíční částky, tzn. 250,- Kč, je vysloveně ojedinělé. Svěřenci mají veškeré peníze uloženy v pokladničkách u vychovatelů, u sebe smejí mít maximálně dvacet korun. O peníze na drobné nákupy musejí žádat vychovatele, kteří mají za úkol s nimi hovořit o účelnosti daného nákupu. Protože chlapeč nemohou sami rozhodnout, jak naloží s vlastními penězi, neslouží kapesné dostatečně jako prostředek výchovy vztahu k osobnímu vlastnictví a péči o ně. Kapesné tak neplní výchovně stimulační a motivační funkci. Svěřenci nemají u sebe rádia, walkmany (v pokojích nejsou elektrické zásuvky) ani jiné hodnotnější osobní vlastnictví.

Výchovné skupiny kopírují školní třídy. Vzájemná prostupnost výchovných skupin je velmi malá, nejvíce izolováni jsou svěřenci (žáci) prvního ročníku. Vedení výchovného ústavu chce tímto způsobem minimalizovat projevy mazáctví nebo šikany. Chlapeč se mohou setkávat pouze se souhlasem pedagogických pracovníků a pod jejich dohledem v klubovně, případně při zájmové činnosti v kroužcích. Ty pracují o středečních odpoledních. Jejich náplň, rozdělenou na jednotlivé měsíce roku, obsahuje celoroční plán výchovy mimo vyučování. Dokument není datovaný a obsahuje i kroužky, které již dva roky nepracují. Nově organizované zájmové útvary jsou doplňovány.

Režim dne je stanoven rozdílně pro dny školního vyučování a dny volna. Časové rozložení jednotlivých činností není optimální, chybí například druhá večeře. Jeden ze svěřenců je každý den ustanoven tzv. celodenní službou, je vzbuzen vychovatelem jako první a sám pak budí ostatní svěřence. Uklízí společné prostory internátu včetně sociálního zařízení, vynáší koše, připravuje a uklízí jídelnu a obsluhuje ostatní při jídle. Tuto činnost koná na úkor svého vyučování.

Školské zařízení nezaměstnává etopeda, psycholog, který zde v posledním období pracuje na miniaturní úvazek, nesděljuje ani ta zjištění o svěřeních, která by měla být zohledněna při výchovné práci. Vychovatelé tak provádějí vlastní diagnostiku i predikci dalšího vývoje osobnosti chlapečů. Při práci se snaží uplatnit princip individuálního přístupu. Volnočasové aktivity však plánují především s ohledem na vlastní schopnosti a zájmové zaměření, resocializační cíle nejsou příliš akcentovány.

Organizace, formy a metody reedukace a resocializace jsou na průměrné úrovni.

Další aktivity, které významně ovlivňují reedukační a resocializační činnost školského zařízení

Školské zařízení vytváří příznivé podmínky pro rozvoj talentu, nadání a schopností všech svěřenců. Nedílnou součástí reedukační a resocializační činnosti je aktivní účast svěřenců na kulturních, společenských, vlastivědných a zejména sportovních akcích organizovaných v rámci ústavu i mimo něj. Kontrolou harmonogramu jednotlivých akcí bylo zjištěno, že jsou obsahově pestré a zohledňují věkové zvláštnosti svěřenců. Z akcí pořádaných jinými výchovnými ústavy se svěřenci účastní např. atletického trojboje (Střílkyman), letní a zimní olympiády, turnaje ve stolním tenise, malé kopané, sálové kopané, nohejbalu, ledním hokeji a soutěže hudebních skupin. Ústav rovněž pořádá vlastní akce (i pro ostatní ústavy), jako je střelecká liga, atletická pětiboj, cyklokros Chvalčovské kotáry apod. Výsledky ze soutěží jsou motivačně využívány. Inspekční tým měl možnost sledovat průběh atletického pětiboje, chlapci všech týmů projevíli velkou soutěživost. Organizace akce ve fázi příjezdů soutěžních týmů však byla nedostatečně připravena.

Školské zařízení v letošním školním roce nabízí svěřencům (dle jejich vlastního výběru) zapojení do sedmi zájmových kroužků (sportovní, hudební, pěstitelský, fotografický, rybářský, vaření, anglický jazyk). Zájmové útvary vedou pedagogové ústavu.

Prázdninové a víkendové aktivity jsou koncipovány v souladu s psychohygienickými zásadami a jsou dostatečně pestré.

Vedení školského zařízení umožňuje, na základě uzavřených dohod, realizaci odborné praxe studentům vyšších odborných a vysokých škol (např. VOŠ Kroměříž, PF UP Olomouc). Spolupráce školského zařízení s dalšími zainteresovanými institucemi je věcně správná a na velmi dobré úrovni.

Další aktivity, které významně ovlivňují činnost školského zařízení, jsou velmi dobré.

Výsledky reedukace a resocializace

Projevy hostility svěřenců vůči personálu či vybavení školského zařízení jsou v obvyklých mezích. Zjištěné projevy zvýšené vzájemné agresivity jsou řešeny ve spolupráci s Policií ČR.

S nealkoholovou toxikománií se ve výchovném ústavu setkávají jen velmi sporadicky. Na dovolenkách u zákonných zástupců svěřenci často požívají alkohol, v některých případech přijíždějí v podnapilém stavu i zpět do zařízení. Většina svěřenců přichází do ústavu s již rozvinutým tabakismem. Boj proti tomuto návyku se zde, stejně jako v jiných obdobných zařízeních, nedaří.

Svěřenci výchovného ústavu mohou, kromě výučního listu, získat další odbornosti – například oprávnění k práci s motorovou pilou, zemědělskými stroji nebo řidičský průkaz skupiny T, což značně zvyšuje jejich možnost uplatnit se na trhu práce. Konkrétní informace o jejich pracovním zapojení a osobním životě po odchodu do samostatného života nejsou k dispozici, neboť výchovný ústav neprovádí katamnestická šetření.

Výsledky reedukace a resocializace jsou hodnoceny jako průměrné.

Hodnocení kvality reedukace a resocializace

Nepropracovaný resocializační a reedukační program a pouze vyhovující podmínky pro jeho realizaci snižují možnosti a efektivitu používaných výchovných metod a forem. Široká nabídka zájmových aktivit vede svěřence k návyku smysluplně využívat volný čas. Možnost získat, kromě výučního listu, další odbornost zlepšuje vyhlídky chlapců na trhu práce. Česká školní inspekce hodnotí souhrnně tuto oblast jako průměrnou.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Střední odborné učiliště lesnické

Výuka vychází ze schválených učebních dokumentů. Při kontrole rozvrhu hodin a třídních knih bylo zjištěno, že ve školním roce 2001/2002 využívá ředitel možnosti provádět úpravy schváleného učebního plánu v rozsahu 10 %. V 1. ročníku byla o jednu hodinu týdně zvýšena dotace v předmětu matematika a předmět motorová vozidla s dvouhodinovou týdenní dotací byl na základě změn ve vyhlášce o silničním provozu zařazen z 1. do 2. ročníku. Ve 2. ročníku byla zařazena jedna hodina týdně předmětu základy automatizace, o hodinu týdně byla zvýšena dotace v předmětu matematika a o půl hodiny týdně snížena dotace předmětu technologie. Ve 3. ročníku byl o jednu hodinu navýšen předmět matematika a byl zařazen volitelný předmět ochrana přírody v jednodinové dotaci. V 1. a 3. ročníku nebyl překročen stanovený celkový počet týdenních vyučovacích hodin, ve 2. ročníku byl celkový počet týdenních vyučovacích hodin překročen o 1,5 hodiny, protože byl zařazen předmět motorová vozidla. Pro zvýšení počtu hodin některých předmětů byla využita dotace hodin volitelných předmětů. Nepovinným předmětem jsou sportovní hry, které však škola zařazuje do svého rozvrhu v průběhu teoretického vyučování bez rozlišení. Učební osnovy mají učitelé částečně rozpracovány do jednotlivých okruhů s konkrétním časovým vymezením. Přesné stanovení hodinových dotací pro jednotlivá témata není vždy vhodné, například vzhledem k potřebám opakování učiva, v odborném výcviku i v souvislosti s upevňováním vědomostí, vytváření dovedností a návyků žáků. Výchovně-vzdělávací cíle a prostředky vycházející z aktuálního složení a potřeb třídních kolektivů nebyly v těchto plánech rozpracovány. Učební osnovy jsou dodržovány. Plnění učebních osnov je doloženo zápisy v třídních knihách a v denících evidence odborného výcviku. Příprava pedagogů na teoretickou výuku postrádala nutnou potřebu názornosti. V odborném výcviku se příprava učitelů zaměřovala převážně do oblasti zabezpečení materiálu a strojového parku. Plánování a příprava na výuku v teoretickém vyučování je průměrná, v odborném výcviku velmi dobrá.

Výuku v teoretickém vyučování zajišťuje šest pedagogů (ředitel školy, jeden učitel na plný úvazek, dva učitelé odborných předmětů, vedoucí vychovatel a vychovatel ve zkráceném úvazku). V praktickém vyučování zabezpečuje výuku pět učitelů odborného výcviku (vedoucí učitel odborného výcviku ve zkráceném úvazku a čtyři učitelé s plným úvazkem) a jeden instruktor. Mnohým vyučujícím chybí absolvování studia speciální pedagogiky, a tím pedagogická způsobilost pro daný typ školy. Absence odborné i pedagogické způsobilosti se částečně projevila v některých sledovaných hodinách teoretického vyučování v metodickém vedení výuky a didaktických přístupech. Odborná připravenost většiny vyučujících k obsahu výuky však byla kvalitní.

Školní část výchovného ústavu má tři učebny (každý ročník svou). Prostory tříd jsou menší, málo podnětné, vybavené částečně opotřebovaným nábytkem. Pouze v učebně třetího ročníku je k dispozici televizní přijímač, další didaktická technika nebyla zaznamenána. Velkým nedostatkem je absence výpočetní techniky a názorných pomůcek. Učebnice jsou žákům zapůjčovány. Pro výuku tělesné výchovy je k dispozici hřiště, posilovna a místnost se stolem pro stolní tenis. Učitelé mají menší kabinet v půdním prostoru, který slouží i jako sklad. Pro odborný výcvik má škola dvě dílny se základním vybavením pro výuku 1. ročníku. Potřebné nástroje a nářadí mají učitelé odborného výcviku uloženy v samostatných skladových prostorách v přízemí i v suterénu budovy. Ve strojovém parku chybí pro potřeby praktického vyučování hydraulická ruka, a proto škola obtížně zabezpečuje plnění jednoho tematického celku odborného výcviku. Na základě smluv jsou zajištěny velmi dobré podmínky pro výuku odborného výcviku při produktivní činnosti žáků v blízkých lesích. Žáci byli vybaveni

odpovídajícím pracovním oblečením, obuví i pracovními helmami, rukavicemi a tlumiči sluchu. Na začátku školního roku jsou seznamováni se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, záznamy o jejich konkrétním proškolení jsou vedeny. Při změnách pracovišť a praktických činnostech není proškolení dostatečně prokázáno zápisem v denících evidence odborného výcviku.

Ne vždy poskytuje organizace dne v teoretické výuce dostatečný prostor pro relaxaci, žáci jsou o přestávkách převážně ve třídách nebo uzavřeni v budově. Zařazení předmětů, například českého jazyka a literatury, s dvouhodinovou týdenní dotací, do jednoho vyučovacího dne i do posledních vyučovacích hodin, je nevhodné. Stejně tak i zařazení předmětu technologie do jednoho čtyřhodinového bloku v posledních pátečních vyučovacích hodinách. Organizace dne odborného výcviku respektuje věkové zvláštnosti žáků a zabezpečuje ochranu zdraví žáků při práci. Materiální a psychohygienické podmínky mají průměrnou úroveň, v oblasti vybavení pomůckami, PC technikou, učebnicemi je situace horší.

Teoretická výuka

Hospitace proběhly u dvou vyučujících v prvním a druhém ročníku. Žádná didaktická technika nebyla ve výuce využívána a názorné pomůcky ojediněle. Učitelé používali převážně frontální vyučovací metody. Žáci byli hlavně odkázáni na erudovaný slovní výklad učitele s převahou zápisů a nákresů na tabuli. Obsahová a estetická úroveň zápisů a nákresů žáků do sešitů byla nízká. Vzhledem k malému počtu žáků ve třídách mají vyučující dostatek prostoru k individuálnímu přístupu. V některých hodinách byla patrná snaha individualizovat zadání úkolu podle úrovně vstupních znalostí žáků nebo z důvodů jejich předchozí dlouhodobé absence. Organizační pokyny, výběr a množství informací respektovaly míru nižšího soustředění žáků, případně tomu odpovídalo rozvržení probírané látky. Učebnice byly využívány částečně, někteří žáci je neměli. Ojediněle neměli žáci ani sešit nebo psací potřeby.

Žáci byli průběžně motivováni vlastním obsahem probírané látky a nákresy na tabuli. Učitelé však žáky příliš nepovzbuzovali a pozitivní hodnocení bylo spíše výjimkou. V závěrech některých vyučovacích hodin chybělo shrnutí, ověření splnění stanovených vzdělávacích cílů a adresné zhodnocení práce. Sešity nejsou pravidelně kontrolovány a hodnoceny.

Dohodnutá pravidla interakce a komunikace byla žáky většinou akceptována, přesto na jejich nátlak, případně na základě rozhodnutí učitele (například z důvodů zklidnění ve třídě, změny rytmu dne) byly vyučovací předměty daného dne přehozeny, tím však byl narušován nutný pravidelný režim. V některých hospitovaných hodinách byla menší interakce mezi učitelem a žákem. V průběhu inspekce nebyly zjištěny nevhodné formy přístupu učitele k žákům. V mnohých sledovaných hodinách se žáci do výuky zapojovali.

Odborný výcvik

V průběhu inspekce byl sledován odborný výcvik u čtyř učitelů odborného výcviku (dále jen UOV) ve skupinách žáků všech tří ročníků.

Odborný výcvik probíhal v dílnách školy a ve vyšších ročnících na smluvních lesních pracovištích pod přímým dozorem UOV, v souladu se stanovenými tématy. V prvním ročníku byl zaměřen na nácvik základních dovedností v ručním obrábění dřeva. Výuka ve vyšších ročnících navazovala na získané teoretické a praktické poznatky. Žáci druhého ročníku získávali zkušenosti v kácení stromů, žáci třetího ročníku opakovali nácvik soustředování dřeva, výstupu a sestupu na stojících stromech. Vyučující vhodně využívali praktických ukázek se správným technologickým postupem. V průběhu dne si ověřovali pochopení zadávaných úkolů, sledovali kvalitu práce a pracovní postupy žáků. Ti byli upozorňováni na nedostatky, kterých se nejčastěji dopouštěli. Formy a metody práce pedagogů zohledňovaly individuální

potřeby a schopnosti žáků. Didaktické zásady názornosti a posloupnosti byly respektovány. Žákům byla zdůrazňována nedílná součást výuky - dodržování předpisů BOZP.

K praktickým činnostem UOV žáky vhodně motivovali a vedli je k samostatnosti. Hodnocení výkonů žáků bylo prováděno veřejně, vždy po ukončení jednotlivých činností. Znamky jsou průběžně zapisovány v denících evidence odborného výcviku, ojedinele do žákovských knížek. Za produktivní činnost jsou žáci odměňováni dle školou zpracovaných zásad.

Vzhledem k výuce probíhající převážně na venkovních pracovištích a k hluku vydávanému motorovými pilami, traktory apod. je komunikace z části uskutečňována povely rukou, posunky a přímým kontaktem učitele s žákem. Vyučující si počínali klidně a rozvážně. Projevy nezájmu, případně nekázně, nebyly ve sledovaných skupinách žáků zaznamenány. Vztahy mezi učiteli a žáky se jeví jako příznivé, výuka probíhala v pracovní atmosféře.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Plánování a příprava výuky, materiální a psychohygienické podmínky jsou průměrné. Vybavenost pomůckami pro teoretickou výuku a částečně pro praktické vyučování je pouze vyhovující. Personálně je výuka zajištěna pedagogy, kteří mají odbornou způsobilost, ale převážné většině z nich chybí rozšiřující studium speciální pedagogiky.

Organizace, formy a metody práce v teoretické výuce, motivace a hodnocení žáků, interakce a komunikace mezi učiteli a žáky mají průměrnou úroveň, v odborném výcviku mají tyto sledované oblasti úroveň velmi dobrou.

Z dokumentace závěrečných zkoušek vyplývá, že úroveň výsledků závěrečných zkoušek byla velmi dobrá.

Úroveň vzdělávání ve středním odborném učilišti lesnickém je Českou školní inspekcí souhrnně hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ PODMÍNEK ČINNOSTI

Plánování

Koncepce školského zařízení byla písemně zpracována jako samostatný dokument. Vychází z analýzy dosavadního vývoje, personálního zázemí, stávajícího materiálně-technického vybavení a místních podmínek. Stanovuje základní východiska resocializace a reedukace včetně principů a zásad jako prostředků k dosažení cíle. Konceptní záměry reagují na současný stav zařízení i na požadavky trhu práce (vzdělávání mládeže s nařízenou ústavní výchovou v učebním oboru 41-56-H/001 Mechanizátor lesní výroby). Školské zařízení má, vzhledem ke svému umístění v bezprostřední blízkosti lesů, vhodné podmínky a možnosti pro realizaci zvoleného učebního oboru. Výuka probíhá podle schválených učebních plánů a dokumentů.

Hlavní úkoly pro školní rok 2001/02 jsou v obecné poloze stanoveny v celoročním plánu práce. Přílohami č. 1 až 6 jsou stručně naplánovány termíny a personální složení poradních orgánů ředitele a struktura kontrolní a hospitační činnosti. Příloha č. 7 stanovuje výukové předměty učebního plánu středního odborného učiliště (teoretická výuka a odborný výcvik), organizaci odborného výcviku a rozvrh hodin všech tří ročníků pro liché a sudé týdny. Pro úsek výchovy mimo vyučování má vedoucí vychovatel zpracovaný obecně pojatý roční plán, který není dlouhodobě aktualizován. Tento plán je obsahově nekonkrétní v termínech, zodpovědnosti a obsahu plánovaných činností směrem k určité skupině svěřenců. Některé činnosti v tomto plánu už nelze, vzhledem k podmínkám v zařízení, ani realizovat, např.

včelařský kroužek. Jedná se tedy o formální, v praxi nepoužitelný dokument.

Kontrolované týdenní plány výchovné činnosti jednotlivých výchovných skupin jsou v podstatě přehledem režimových a zájmově sportovních činností bez návaznosti na cíle vyplývající z reedukačního a resocializačního programu. Mají různou úroveň, v jejich kvalitě se odráží osobnostní a profesní zaměření jednotlivých pedagogů. Jsou parafovány vedoucím vychovatelem i ředitelem zařízení.

Jednotlivé úseky plánování nejsou propojené, hlavní úkoly ročního plánu nejsou dále rozvedeny do plánů pro jednotlivé úseky činnosti. Participace vedoucích úseků činnosti na tvorbě ročního plánu nebyla prokazatelně doložena.

Kvalita, rozsah a účelnost plánování jsou průměrné.

Organizování

Organizační struktura školského zařízení je vymezená organizačním řádem, který určuje všeobecné základní povinnosti, odpovědnost i práva zaměstnanců. Organizační schéma graficky určuje vztahy nadřízenosti a podřízenosti pracovníků i organizačních celků. Kompetence vedoucích pracovníků jsou částečně vymezeny jejich pracovní náplní. Pracovní náplně ostatních zaměstnanců jsou určeny. Statutárním orgánem ústavu je ředitel, zástupcem statutárního orgánu byl jmenován vedoucí vychovatel. Poradními orgány ředitele jsou porada vedení (ředitel, vedoucí vychovatel, vedoucí učitel odborného výcviku, sociální pracovníce, hospodářka), která se schází k jednání v pravidelných čtrnáctidenních intervalech, pedagogická rada, která dle plánu jedná nejméně šestkrát ročně, metodické komise (učitelé teoretických předmětů a odborného výcviku, vychovatelé), které se scházejí čtyřikrát ročně, pedagogické trojky (třídní učitel, učitel odborného výcviku, skupinový vychovatel), které jednají každých čtrnáct dnů a stravovací komise, která se schází jedenkrát měsíčně. Ustanovené poradní orgány napomáhají k účinnému řízení ústavu. Záписy z jednání poradních orgánů jsou vedeny, mají však nižší vypovídací hodnotu. Pomocným orgánem je samospráva svěřenců.

Nedostatky byly zjištěny v organizaci služeb vychovatelů. Pomocní vychovatelé ve večerních hodinách suplují přímou výchovnou činnost vychovatelů. Tím je (od večere do večerky) neefektivně využíván čas vhodný pro reedukační a resocializační činnost. Zároveň dochází k častému spojování výchovných skupin.

Organizaci reedukačního, resocializačního a vzdělávacího procesu upravuje vnitřní řád včetně dodatků a příloh (vnitřní řád školy, vnitřní řád dílenského vyučování a odborného výcviku, rozvrh hodin, režim dne). Vymezuje pravidla vnitřního režimu výchovného ústavu i školy. Vnitřní řád školy obsahuje pouze organizaci výuky a povinnosti žáků. Práva žáků jsou zřetelněji deklarována ve vnitřním řádu ústavu. Organizace vyučování odpovídá obecně závazným právním normám.

Povinná dokumentace je vedena v souladu s platnými právními normami. Kontrolou byl zjištěn organizační nedostatek u denních záznamů, které jsou vedeny na volných listech (možnost ztráty nebo výměny). Při kontrole třídních knih, deníků evidence odborného výcviku a katalogových listů byly zjištěny dílčí nedostatky administrativního charakteru (přelepování, prepisování), v nepřesné terminologii názvu vyučovaných předmětů i pedagogů, v názvu učebního oboru i v nerozlišení nepovinného vyučovaného předmětu sportovní hry. Listiny a úřední dokumenty vydávané školou byly opatřeny úředním razítkem, v němž chyběl název ulice a číslo hlavní budovy. Ředitel nevydává rozhodnutí o přijetí - nepřijetí žáka, ale pouze vyjádření. (Svěřenci jsou do ústavu přijímáni prostřednictvím Diagnostického ústavu Brno na základě soudem nařízené ústavní výchovy.) Velkým nedostatkem byla pravidelná úklidová služba svěřenců, na kterou byli uvolňováni i z vyučovacího procesu. Organizace tak prostřednictvím svěřenců řešila

povinnosti, které má zabezpečit v rámci pracovněprávních vztahů. Tím porušila ustanovení školského zákona a svěřencům omezila právo studovat.

Materiály související s organizačním zajištěním školského zařízení mají pracovníci k dispozici, osobní spisy svěřenců i zaměstnanců jsou zabezpečeny proti zneužití nebo zcizení. Vnitřní informační systém je funkční, informace uvnitř školského zařízení jsou předávány prostřednictvím pedagogických rad, porad jednotlivých úseků a formou písemných příkazů a pokynů. Problémy a nutná neodkladná rozhodnutí řeší ředitel v denním styku se svými zástupci a dalšími zaměstnanci. Aktuální informace jsou pracovníkům předávány ústně nebo prostřednictvím nástěnek. Pedagogičtí pracovníci přenášejí informace na svěřence průběžně během činností. Pozorováním při hospitační činnosti a pohovory se svěřenci a pedagogy bylo zjištěno, že vážne tok informací mezi svěřenci a některými zaměstnanci.

Rodiče, respektive osoby zodpovědné za výchovu dětí, jsou o chování a prospěchu informováni na rodičovských schůzkách, telefonicky a zpravidla písemně při vydávání vysvědčení. Při náhlém zhoršení prospěchu nebo při kázeňských problémech upřednostňuje vedení operativní telefonický kontakt. Pravidelné písemné informování je neprůkazné. Na veřejnosti se školské zařízení prezentuje standardním způsobem prostřednictvím médií, informace pro veřejnost jsou poskytovány v souladu s platnou právní normou. Oficiální stanoviska školského zařízení jsou verifikována ředitelem. Výroční zpráva o činnosti školského zařízení za školní rok 2000-2001 je zpracována v souladu se zákonem, poskytuje přehledné a relevantní informace.

Kvalitu a funkčnost organizování hodnotí Česká školní inspekce stupněm průměrný.

Vedení a motivování pracovníků

Operativní řízení je založeno na systému plánování a porad, koordinaci reedukačních, resocializačních a vzdělávacích cílů. Při vedení pracovníků je využito spolupráce vedoucích úseků a každodenní přímý styk členů vedení se zaměstnanci. Operativní řízení má v teoretické rovině návaznost na plánování, nikoliv však na kontrolu jednotlivých činností, což snižuje jeho funkčnost.

Pedagogický sbor je stabilizovaný na úseku vzdělávání, od poslední inspekce (1998) pracuje prakticky ve stejném složení. Nedaří se realizovat kvalitní personální politiku na výchovném úseku, což se projevuje fluktuací a nulovou odbornou a pedagogickou způsobilostí skupinových vychovatelů. I když jsou pro nekvalifikované pracovníky nastartovány podmínky pro doplnění vzdělání, nejsou ze strany zaměstnanců využívány.

V práci metodických komisí prakticky chybí hodnotící činnost, vzájemné hospitace nejsou uskutečňovány z důvodu údajného velkého pracovního vytížení. Výsledky vzdělávání jsou sledovány pololetně, jejich analýza a následná opatření však zpravidla chybí.

Systém morálního a hmotného stimulování pracovníků má školské zařízení vytvořen. Pracovní výsledky vedení zohledňuje v přidělených nenárokových složkách platu, jejich výše je diferencovaná. Kritéria pro jejich přidělení jsou stanovena, nepůsobí však motivačně zejména v případech, kdy je potřebné v zájmu svěřence (respektive žáka) změnit systém práce některých pedagogů. V oblasti osobních příplatků nejsou v tomto smyslu vymezeny priority podle důležitosti a aktuální potřeby. Sebehodnocení a sebereflexe školského zařízení jsou součástí výroční zprávy o činnosti.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků hodnotí Česká školní inspekce stupněm průměrný.

Kontrolní mechanismy

Vnitřní kontrola vůči celé organizační struktuře je deklarována v ročním plánu práce (příloha č. 5). Za plnění úkolů v plánu kontrolní a hospitační činnosti zodpovídají pouze ředitel a jeho zástupce. Kontrola úseků v přímé podřízenosti ostatních vedoucích pracovníků nebyla doložena. Plán kontrol stanovuje okruhy pro kontrolu denní, týdenní a měsíční. Samostatný plán kontrolní činnosti předložený vedoucím vychovatelem pro úsek výchovy mimo vyučování je členěn po měsících. Na plán kontrol, který je přílohou ročního plánu práce, tedy nijak nenavazuje, ani z něj nevychází. Plán hospitační určuje okruh kontrolovaných osob (učitelé, vychovatelé, pomocní vychovatelé), ale neurčuje žádné hospitační cíle.

Závěry z kontrolní činnosti ředitele mají podobu poznámek v sešitě kontrol s kontrolním nálezem převážně „bez závad“. Případné nedostatky jsou rovněž stručně zachyceny. Kontrolovaní pracovníci zápis nepodepisují. Kontrolní záznamy zástupce ředitele nebyly předloženy, při inspekční činnosti bylo zjištěno, že zástupce i ředitel některou dokumentaci parafují jako schválenou. Přesto se např. v evidenci kapesného nebo v týdenních plánech výchovné činnosti objevují nedostatky. Kontrola je tedy formální.

Přímá hospitační činnosti ve výchovně-vzdělávacím procesu je realizována (dle předložených hospitačních záznamů) v dostatečné frekvenci u všech pedagogů. Zápisy z hospitační jsou však popisné, všímají si průběhu činnosti, závěry nejsou vyvozeny. Analýza závěrů tedy nemůže být a také není prováděna.

Podcenění kontrolních mechanismů a nedůslednost v kontrolní činnosti má za následek řadu nedostatků v oblasti dodržování platných právních norem.

System, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů jsou pouze vyhovující.

Hodnocení podmínek činnosti

Podmínky činnosti výchovného ústavu pro mládež a středního odborného učiliště hodnotí Česká školní inspekce celkově jako průměrné.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM
--

Hodnocení efektivity čerpání NIV

Školské zařízení účtuje v soustavě podvojného účetnictví podle účtové osnovy a postupů účtování pro příspěvkové organizace. Účetnictví je zpracováno pomocí výpočetní techniky. Předmětem kontroly byl rok 2001. Organizace předložila vnitřní směrnice platné pro kontrolované období. Nedostatkem bylo, že nebyly aktualizovány v souladu s platnou legislativou. Účetnictví školského zařízení bylo vedeno přehledně. Kontrolované účetní doklady byly číslovány souvislými číselnými řadami podle účtových předpisů a splňovaly náležitosti účetních dokladů stanovených v zákoně o účetnictví. Při náhodné kontrole účetních dokladů za rok 2001 bylo zjištěno, že v některých případech nedodržuje organizace při zaúčtování dokladů zákon o účetnictví. Dále bylo zjištěno, že organizace nepostupuje při vyslání zaměstnanců na pracovní cesty v souladu se zákonem o cestovních náhradách.

Na základě úpravy rozpočtu byly organizaci stanoveny MŠMT k 11. prosinci 2001 nové závazné ukazatele neinvestičních prostředků pro rok 2001. Stanovené limity finančních prostředků nebyly plně vyčerpány. Organizace vytvořila kladný hospodářský výsledek, který

byl navržen do rezervního fondu. Finanční vypořádání vztahů se státním rozpočtem za rok 2001 bylo provedeno v souladu s platnou vyhláškou. Plánované čerpání přidělených finančních prostředků na rok 2001 měla organizace zpracováno ve finanční rozvaze, která byla aktualizována se změnami rozpočtu. Skutečná výše čerpání přidělených prostředků se v zásadě nelišila od stanoveného plánu.

Podíl příspěvku ze státního rozpočtu na celkových neinvestičních provozních nákladech dle hlavní knihy byl 95,22 %.

Hodnocení efektivnosti čerpání mzdových prostředků

Ve výkazu o zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy podle stavu k 15. říjnu 2001 vykazuje organizace celkem 36 svěřenců, což odpovídá celkové kapacitě v platném Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Finanční prostředky jsou poskytovány organizaci normativně na stanovenou kapacitu. Kontrolou třídních katalogů SOUL bylo zjištěno, že ke 4. září 2001 bylo zapsáno v prvním ročníku celkem 12 žáků, ve druhém ročníku 8 žáků a ve třetím ročníku 6 žáků.

Závazné ukazatele schváleného rozpočtu mzdových prostředků, prostředků na ostatní platby za provedenou práci a limitu zaměstnanců k 11. prosinci 2001 byly porovnány s výkazem o zaměstnancích a platech za rok 2001 a rekapitulací mezd za rok 2001. Limit mzdových prostředků a prostředků na ostatní platby za provedenou práci nebyl dočerpán. Stanovený normativní počet pracovníků byl dodržen.

Ředitel byl do funkce jmenován jmenovacím dekretem MŠMT s účinností od 1. srpna 1996. K 1. prosinci 1998 byl znovu potvrzen ve funkci. Na základě provedeného hodnocení práce ze dne 22. března 2000 pokračuje ředitel ve výkonu funkce i v dalším období.

Byla provedena namátková kontrola pracovních smluv a platových výměrů zaměstnanců. Všechny kontrolované doklady obsahovaly náležitosti nutné pro vznik pracovněprávního vztahu a stanovení platových podmínek. V některých případech byly změny obsahu pracovních smluv a platových výměrů vystaveny s pozdějším datem, po nabytí účinnosti změny. V osobních spisech zaměstnanců jsou doloženy doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání, výpočty započitatelné praxe a některé další potřebné materiály.

U vybraných pracovníků byla provedena kontrola správnosti zařazení do platových tříd a platových stupňů. Pomocní vychovatelé byli zařazeni do třetích platových tříd. Pouze v jednom případě byl pomocný vychovatel zařazen do čtvrté platové třídy. Pracovní náplně všech těchto pomocných vychovatelů jsou však shodné a odpovídají svým obsahem čtvrté platové třídě dle Katalogu prací. V osobních spisech některých pomocných vychovatelů náplně práce založeny nebyly. V roce 2002 byl jeden pomocný vychovatel přeřazen ze 3. platové třídy do 4. platové třídy bez uvedení důvodu a bez stanovení pracovní náplně.

Výpočty započitatelné praxe, termíny dalších platových postupů, zařazení do platových tříd a platových stupňů byly v mnoha případech stanoveny nesprávně. Pouze v několika případech byl dodržen správný postup pro výpočet započitatelné praxe. Ve většině případů došlo nesprávným výpočtem započitatelné praxe k nedoplatku platového tarifu zaměstnanců. V jednom případě, u vedoucího vychovatele, došlo k nesprávnému zařazení do platové třídy.

Organizace předložila dva vnitřní platové předpisy. V původním textu z roku 1997 jsou rozpracovány podmínky pro zařazení zaměstnanců do platových tříd. K uvedenému předpisu byly dopracovány tři dodatky, reagující na potřebné změny. Ve druhém vnitřním platovém předpisu z roku 1998 jsou v článku 16.7. nesprávně stanoveny podmínky pro přiznání zvláštního příplatku. V textu uvedeného bodu se podmiňuje výše zvláštního příplatku dosahovanými výsledky v pracovní činnosti, délkou praxe a dosaženým stupněm vzdělání.

Zvláštní příplatky jsou stanoveny diferencovaně. Podle mzdových listů byly nesprávně vypláceny dva druhy zvláštních příplatků. Jejich celková výše nepřekračuje povolené rozpětí. Příslušné nařízení vlády však uvádí, že zaměstnanci přísluší pouze jeden z příplatků stanovených v odstavcích „zvláštní příplatek“.

Další plat byl vyplácen v souvislosti se splněním podmínek pro jeho přiznání v souladu s platným zákonem a příslušným nařízením vlády.

Kriteria pro přiznání osobních příplatků jsou ve vnitřním platovém předpisu rozpracována. Výše osobních příplatků byla diferencována. Pro přiznávání a poskytnutí mimořádných odměn vedl ředitel přehlednou a prokazatelnou evidenci. Přiznaná výše mimořádných odměn odpovídala vyplaceným částkám.

Příplatky za vedení byly poskytnuty, v souladu s nařízením vlády o platových poměrech zaměstnanců v rozpočtových a některých dalších organizacích, řediteli a zástupci statutárního orgánu a dle platného zákona o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, dalším vedoucím pracovníkům. V osobních spisech vedoucích zaměstnanců byla doložena jmenování pro výkon funkce.

Organizace sleduje u svých zaměstnanců práci přesčas. V některých případech vykonávali zaměstnanci práci nad rámec platné právní normy. V osobních spisech těchto zaměstnanců jsou sepsány dohody se souhlasem k této činnosti. Celkový rozsah práce přesčas překročil povolený limit osm hodin týdně. Z mzdových listů je zřejmé, že výkon práce přesčas byl výrazně překračován od září do prosince 2001.

Školské zařízení vyplatilo ze státního rozpočtu větší množství dohod o pracovní činnosti a provedení práce v souladu s platnými právními normami. Dohody obsahují potřebné náležitosti pro sepsání tohoto specifického pracovněprávního vztahu. Úkoly byly sjednány na opravy traktorů, servis výpočetní techniky, stolařské práce apod. Některé dohody o pracovní činnosti jsou sjednány také na výuku, přestože je zaměstnavatel povinen zajišťovat plnění těchto úkolů především zaměstnanci ve stálém pracovním poměru. Jen výjimečně může k plnění úkolů uzavírat s fyzickými osobami dohody o mimopracovní činnosti, a to v případě, že nemůže zabezpečit v rámci předem stanoveného rozvržení pracovní doby její pravidelný výkon. Odpracovaný počet hodin u dohod o provedení práce nepřekročil povolené množství stanovené zákoníkem práce.

Mzdové prostředky čerpané v kontrolovaném období z celkových finančních prostředků přidělené ze státního rozpočtu prostřednictvím MŠMT tvořily 51,30 %.

Procentní složení mzdových prostředků bylo následující:

platy zaměstnanců činily	97,39 %
dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr činily	2,61 %.

Hodnocení efektivnosti čerpání ONIV

Ostatní neinvestiční výdaje tvořily z poskytnutých finančních prostředků státního rozpočtu 48,70 % v následujícím složení:

zákonné pojištění, FKSP	38,66 %
potraviny	6,70 %
prádlo, oděv, obuv	5,78 %
učebnice, knihy, uč. pomůcky	0,47 %
drobný dlouhodobý majetek	3,44 %
ostatní	6,98 %

energie	9,66 %
služby	4,85 %
školení a vzdělávání	0,43 %
opravy	14,82 %
odpisy	4,66 %
pohonné hmoty	2,74 %
kapesné	0,81 %

V kontrolovaném období hospodařila organizace s fondem odměn (FO), fondem kulturních a sociálních potřeb (FKSP), rezervním fondem (RF) a s fondem reprodukce investičního majetku (FRIM). FO nebyl v kontrolovaném období tvořen ani čerpán. RF a FRIM byly tvořeny a čerpány v souladu s vyhláškou. Při kontrole FKSP byly zjištěny nedostatky v tvorbě a čerpání fondu. Tím došlo k porušení platné právní normy a k částečnému neoprávněnému čerpání finančních prostředků. Finanční prostředky FKSP byly uloženy na samostatném bankovním účtu. Rozpočet a zásady čerpání fondu pro rok 2001 byly zpracovány v plánu hospodaření s FKSP. Zásady čerpání nebyly dostatečně specifikovány.

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

Školské zařízení obdrželo v kontrolovaném roce účelovou neinvestiční dotaci na opravu fasády internátu a školy (ISPROFIN 3332106015) ve výši Kč 548 000,-, což je 5,25 % z celkové výše přidělených prostředků za státního rozpočtu. Faktury za provedenou práci byly kontrole předloženy. Vyúčtování dotace bylo provedeno.

Hodnocení efektivity čerpání investičních prostředků

Školské zařízení v kontrolovaném období neobdrželo investiční dotaci ze státního rozpočtu.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školského zařízení

Výroční zpráva o hospodaření školského zařízení za rok 2001 byla po doplnění v průběhu kontroly zpracována v souladu se zákonem o státní správě a samosprávě ve školství.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu byly z větší části využity hospodárně na krytí výdajů spojených s výchovou a vzděláváním. Neoprávněné čerpání bylo zjištěno v mzdové oblasti a v čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb. Nedostatky byly zjištěny také v poskytování kapesného, vybírání příspěvků na úhradu péče a dodržování zákona o účetnictví.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Prevence sociálně patologických jevů

Výchovný ústav pro mládež, jehož součástí je i střední odborné učiliště lesnické, má svým zaměřením i stanovenou pracovní náplní jednotlivých pedagogů velké předpoklady pro preventivní působení v oblasti sociálně patologických jevů. Jako metodik prevence pracuje v zařízení vychovatel a na poloviční úvazek externí psycholog. Konkrétní činnost metodika

není v jeho pracovní náplni stanovena. Školní metodik má středoškolské vzdělání a doplňující pedagogické studium. Průběžně se v dané oblasti vzdělává svým samostudiem a účastí na seminářích a školeních, které převážně zabezpečuje pedagogicko-psychologická poradna. Spolupracuje s ředitelem, vychovateli, psychologem, případně i učiteli. Psycholog napomáhá k prevenci sociálně patologických jevů převážně vlastním neformálním jednáním se svěřenci.

Vedení školského zařízení má vypracován Minimální preventivní program s vymezenými cíly a více propracovaný Program prevence sociálně patologických jevů. Oba programy jsou z části vyhodnocovány na poradách vedení, případně pedagogických radách nebo v tzv. pedagogických trojkách (učitel, vychovatel, učitel odborného výcviku). Zápisy z porad je doloženo projednávání problematiky sociálně patologických jevů, ne vždy je však jasně zdokumentována analýza stavu výskytu daných jevů. Školní metodik prevence, po účasti na různých přednáškách a kurzech, případně psycholog, vzdělávají na poradách ostatní pedagogy. V zařízení není schránka důvěry, dotazníkové akce jsou ředitelem využívány ojedinele. Vedení ústavu trvale sleduje omluvenou i neomluvenou absenci, což je doloženo ve spisech jednotlivých svěřenců. Evidence výskytu sociálně patologických jevů je vedena. Důvěrné informace o svěřencích jsou důsledně chráněny před zneužitím. Prevence sociálně patologických jevů je částečně zakotvena ve vnitřním řádu školy a konkrétněji ve vnitřním řádu celého zařízení. Sankce jsou vymezeny v kázeňském řádu. Školské zařízení řešilo vícekrát výskyt sociálně patologických jevů (útěkářství, vydírání, násilí, šikanování, rasistický podtext, vulgárnost, napadení svěřence). Zařízení úzce spolupracuje s Policií ČR, oddělením sociální prevence při referátu sociálních věcí okresního úřadu a s diagnostickým ústavem. Rodiče jsou o případných šetřeních informováni. Vedení školského zařízení se snaží nabízet svým svěřencům alternativní činnosti převážně v zájmových kroužcích, ale i formou brigád. Každý svěřenec má vypracován plán individuálního rozvoje. Prostředí školského zařízení je poněkud neosobní a málo podnětné (hlavně v budově školy). Atmosféra se jevila jako spíše neutrální.

Školské zařízení se problematikou zabývá, ale přijatý systém je málo efektivní.

Kontrola BOZP a PO ve vztahu k bezpečnosti žáků

Při fyzické kontrole budov školy a internátu a venkovního sportovního a odpočinkového areálu zařízení byly zjištěny závady, které představují zvýšená rizika ve vztahu k bezpečnosti svěřenců (chybějící madla na schodištích, zúžené průchody na schodišti a chodbách ve škole, komunikace o nestejně úrovni u hřiště a běžecké dráhy neopatřené zábradlím, rovněž chybějící zábradlí nad přepadem z rybníka, neukotvené přenosné branky na hřišti). Místnost v suterénu internátu, sloužící ke sportu (stolní tenis), neodpovídala bezpečnostním požadavkům.

Byly shledány také závady z hlediska pracovních a hygienických podmínek (nedostatečné osvětlení ve třídách, chybějící hygienické potřeby a chybějící místní osvětlení u lůžek svěřenců). Ředitel školského zařízení neměl zajištěn úklid WC a hygienických zařízení svým zaměstnancem.

Byla zkontrolována dokumentace evidence úrazovosti. Pracovní úrazovost od roku 1997 klesá a od roku 1997 nebyl zaznamenán těžký pracovní úraz, což svědčí o skutečnosti, že bezpečnosti práce je v odborném výcviku věnována náležitá pozornost.

Při kontrole náhrad škody svěřencům bylo zjištěno, že evidované úrazy v knize úrazů nebyly odškodněny.

V průběhu kontroly povinné dokumentace byly aktualizovány některé materiály BOZP, týkající se prevence úrazovosti, např. posouzení rizik ve vztahu k žákům a seznam osobních ochranných pracovních prostředků. Seznam OOPP byl doplněn, takže žákům jsou poskytovány na ochranu proti chladu pracovní ponožky, které si mají možnost sušit ve vytápěné šatně spolu s pracovními oděvy a pracovní obuví. Žákům jsou rovněž poskytovány repelenty na ochranu

proti klíšťatům a dalšímu hmyzu. Učitelé odborného výcviku měli v lese pro přivolání případné pomoci funkční mobil a lékárníčku.

Předeepsané revize technického zařízení i přenosného nářadí jsou pravidelně prováděny. Organizace školení učitelů odborného výcviku, kteří zajišťují dozor nad žáky, je pověřeným zaměstnancem zajišťována odpovědně a systematicky.

Příspěvek na úhradu péče poskytované dětem a mládeži s nařízenou ústavní výchovou (ošetřovné), evidence sociálních dávek, kapesné a věcná pomoc mládeži po ukončení pobytu ve školském zařízení

Ošetřovné bylo sledováno na kartách svěřenců, kde je mimo jiné měsíčně vypočítán dluh na ošetřovném. V účetnictví bylo sledováno na výnosovém účtu až po připsání platby na bankovní účet zařízení. Vymáhání dluhů na ošetřovném je prováděno průběžně během roku. Korespondence je vedena a archivována. Namátkovou kontrolou byly zjištěny nedostatky. V účetnictví organizace v kontrolovaném období nebyly vedeny nedoplatky a přeplatky na ošetřovném, což je v rozporu se zákonem o účetnictví. V měsíci prosinci 2001 byl u některých svěřenců zjištěn chybný výpočet ošetřovného. Písemné oznámení o vyúčtování přeplateků a nedoplateků nebylo měsíčně zasíláno zákonným zástupcům, popř. mládeži starší 15 let, pokud si hradí příspěvek ze svého příjmu, jak ukládá nařízení vlády.

Podmínky pro vyplácení maximálního a minimálního kapesného byly uvedeny ve směrnici. Kapesné je vypláceno měsíčně. Seznamy svěřenců s částkami kapesného a podpisy chlapců byly doloženy u výdajových pokladních dokladů. Důvod snížení kapesného byl písemně zaznamenán. Při kontrole proplácení kapesného bylo zjištěno v některých bodech nedodržení platné vyhlášky.

V roce 2001 pobíral sirotčí důchod jeden svěřenec. Důchod byl sledován na osobní kartě svěřence. V kontrolovaném období ukončilo ústavní výchovu šest svěřenců. Při odchodu jim byla poskytnuta věcná pomoc. Nedostatkem bylo, že z předložených dokladů nebylo možno průkazně zjistit, jakou výši věcné pomoci obdržel jednotlivý svěřenec a zda je výše částky v souladu s vnitřní směrnicí.

Byla provedena fyzická kontrola finanční hotovosti svěřenců v 1., 2. a 3. výchovné skupině u kapesného, příspěvku na dopravu a odměny za produktivní práci za přítomnosti odpovědných vychovatelů. Fyzický stav v příručních pokladničkách byl porovnán se stavem v písemných evidencích. Nedostatky nebyly zjištěny.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky čj. 23 153/95-61 ze dne 14. prosince 1995, s účinností od 1. ledna 1996
- Změna zřizovací listiny – Dodatek č. 1, čj. 30 639/98-21 ze dne 6. listopadu 1998 s účinností od 1. prosince 1998
- Změna zřizovací listiny – Dodatek č. 2, čj. 13 850/02-21 ze dne 27. února 2002, upravuje se vymezení činnosti organizace v souladu s § 28 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 12 563/96-61-07 ze dne 2. července 1996, s účinností od 1. září 1996
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 17 073/2000-21 ze dne 10. dubna 2000, s účinností od 15. dubna 2000

- Zahajovací výkaz o zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy Škol (MŠMT) V14-01 podle stavu k 15. říjnu 2001
- Jmenovací dekret ředitele zařízení čj. 22 287/96-61 ze dne 1. srpna 1996
- Potvrzení ředitele ve funkci čj. 31 537/98-26 ze dne 18. listopadu 1998
- Zápis o hodnocení práce ředitele školského zařízení čj. 07/2000-R ze dne 22. března 2000
- Koncepce rozvoje Výchovného ústavu pro mládež a Středního odborného učiliště ve Chvalčově ze dne 1. ledna 2000
- Celoroční plán práce VÚM a SOUL Chvalčov na školní rok 2001-2002 ze dne 1. září 2001 včetně příloh č. 1 až 7
- Organizační řád Výchovného ústavu pro mládež a Středního odborného učiliště lesnického, Chvalčov 47 ze dne 1. září 2000
- Reedukační a resocializační program z 1. ledna 2000
- Vnitřní řád z 1. července 1997 s dodatky a přílohami
- Prováděcí směrnice plateb svěřenců za dovozy z útěků ze dne 2. ledna 2002
- Osobní spisy svěřenců 1., 2. a 3. výchovné skupiny
- Celoroční plán práce výchovy mimo vyučování
- Sešit mimořádných událostí, evidence útěků
- Denní hlášení za školní rok 2001/2002, Denní záznam ze dne 26., 27., 28., 29. a 30. dubna 2002
- Kniha výchovné izolace (zrušené k 1. únoru 2002)
- Kniha vycházek (od 25. května 2001), knihy návštěv soukromých a úředních
- Rozpis služeb vychovatelů – leden až květen 2002, týdenní plány výchovné činnosti 1., 2. a 3. výchovné skupiny
- Zápisy z pedagogických rad (od 2. června 1996 do 16. dubna 2002) a provozních porad, zápisy z porad vedení (od 29. srpna 2001 do 3. května 2002), zápisy z porad pedagogické trojky, zápisy z jednání metodických komisí
- Sešit kontrol ředitele (od 1. září do 2. května 2002), zápisy z hospitační činnosti ředitele (od 18. září 2001 do 15. března 2002)
- Plán kontrolní činnosti výchovy mimo vyučování vedoucího vychovatele, zápisy z hospitační činnosti vedoucího vychovatele (od 1. října 2001 do 29. dubna 2002)
- Personální dokumentace pedagogických a nepedagogických pracovníků školského zařízení, doklady o odborné a pedagogické způsobilosti a doklady o plnění kvalifikačních předpokladů vzdělání
- Kniha evidence brigád (od 1. září 2001)
- Kniha návštěv u lékaře, záznamy o nemocnosti svěřenců
- Učební plán středního odborného učiliště - školní rok 2001/2002, Učební dokument učebního oboru 41-56-H/001 Mechanizátor lesní výroby čj. 339948/94-74 s platností od 1. září 1994 počínaje prvním ročníkem
- Dokumentace školy - školní rok 2001/2002 - třídní knihy 1. a 2. ročníku, deníky evidence odborného výcviku tříd 1., 2. a 3. ročníku, katalogové listy žáků, osobní spisy žáků, vnitřní řád dílenského vyučování a odborného výcviku, vnitřní řád školy (školní řád), rozvrh hodin podle tříd, protokoly a výsledky přijímacího řízení, protokoly závěrečných zkoušek ve školním roce 2000/2001,

- Program prevence sociálně patologických jevů a Minimální preventivní program – školní rok 2001/2002
- Seznam svěřenců k 22. dubnu 2002
- Režim dne platný ve školním roce 2001/2002
- Plán metodických orgánů, úvazky učitelů, organizace výchovně-vzdělávací činnosti na úseku odborného výcviku ve školním roce 2001/2002
- Výkaz o speciálních školách podle stavu k 30. září 2001 a příloha k výkazu k 30. září 2001
- Výroční zpráva o činnosti výchovného ústavu pro mládež a Středního odborného učiliště lesnického ve Chvalčově ze dne 30. srpna 2001
- Tematické plány sledovaných vyučovacích předmětů, podkladová inspekční dokumentace střední školy, hospitační záznamy inspekce
- Kroniky
- Mzdové listy roku 2001, Rekapitulace mezd za rok 2001
- Výkaz Škol (MŠMT) P1-04 za rok 2001, Vnitřní platový předpis organizace, včetně dodatků č. 1. – 3. z roku 1997, Vnitřní platový předpis s účinností od 1. září 1998
- Dohody o mimopracovní činnosti sjednané v kalendářním roce 2001
- Výroční zpráva o hospodaření za rok 2001 ze dne 27. února 2002
- Finanční vypořádání vztahů příspěvkových organizací FV–2-PO za rok 2001
- Rozbory hospodaření přímo řízených organizací za rok 2001 ze dne 1. března 2002 (tabulky č. 1 – 14c)
- Protokol o závěrečném vyhodnocení stavby financované za SR ze dne 25. dubna 2002
- Zápis o odevzdání a převzetí smluvně dohodnutých prací ze dne 19. října 2001
- Výpis z účtu ČNB ze dne 16. listopadu 2001 (účelová dotace), faktury č. 924, 967, 925, 926 (účelová dotace)
- Plán hospodaření se FKSP na rok 2001 ze dne 4. ledna 2001, Bankovní výpis z účtu FKSP k 31. prosinci 2001
- Účetní doklady týkající se FKSP, RF, FRIM za rok 2001, Odpisový plán na rok 2001
- Účetní doklady č. 12/2, 9/3, 18/4, 10/5, 10/6, 16/9, 22/10, 22/11, 18/12, odběratelské faktury č. 70820 – 75301 (produktivní práce)
- Kniha pohledávek (evidence vydaných faktur)
- Vnitropodniková směrnice ze dne 1. prosince 1999 pro ekonomický úsek
- Účtová osnova platná pro účtování v roce 2001, Účetní doklady č. 119 – 189 (včetně pokladních dokladů č. 1 – 45)
- Osobní karty svěřenců č. 363, 366, 373, 378, 380, 381, 382, 383, 385, 386, 387 – kontrola ošetřovného v roce 2001
- Výdajové pokladní doklady č. 12/1, 10/2, 8/3, 4/4, 9/5, 20/6, 9/6, 31/7, 30/7, 15/9, 31/9, 2/10, 11/11, 10/12 – kontrola kapesného v roce 2001
- Směrnice pro vyplácení kapesného svěřencům VÚM a SOUL ve Chvalčově a věcné pomoci při odchodu z ústavu po úspěšném absolvování ZUZ ze dne 1. září 1998, Kritéria pro vyplácení kapesného (Příloha k vnitřnímu řádu) datum neuvedeno
- Vnitřní mzdový předpis k odměňování žáků SOUL při VÚM Chvalčov ze dne 27. prosince 1998

- Věcná pomoc ze dne 1. června 2001, výdajový pokladní doklad č. 2/6 – kontrola věcné pomoci
- Finanční rozvaha na rok 2001 ze dne 30. září 2001, Rozvaha organizačních složek státu, územních samosprávních celků a příspěvkových organizací Úč OÚPO 3-02 za rok 2001
- Výkaz zisku a ztráty organizačních složek státu, územních samosprávních celků a příspěvkových organizací Úč OÚPO 4-02 za rok 2001, Příloha organizačních složek státu, územních samosprávních celků a příspěvkových organizací Úč OÚPO 5-02 za rok 2001
- Smlouvy o sociální půjčce uzavřené v roce 2001
- Hlavní kniha za prosinec 2001, Oznamení o 5. úpravě rozpočtu k 11. prosinci 2001 ze dne 31. prosince 2001
- Sešity vychovatelů s evidencí finančních prostředků všech svěřenců - příspěvek na dopravu, odměna za produktivní práci a kapesné
- Směrnice k odměňování žáků za produktivní činnost platná ve školním roce 2001/2002
- Smlouvy a dohody s organizacemi k činnostem souvisejících s odborným výcvikem ve školním roce 2001/2002
- Kniha úrazů, záznamy o úrazech, evidence od roku 1996
- Potvrzení o vstupní lékařské prohlídce žáků 1. ročníku ze dne 11. září 2001
- Potvrzení o lékařské prohlídce žáků 2. a 3. ročníku ze dne 8. ledna 2002
- Protokol o poučení žáků o BOZP při práci s dílenským a lesnickým nářadím ze dne 25. října 2001
- Dokumentace k proškolení bezpečnosti práce při sběru z vysokých stromů ze dne 5. září 2001
- Zpráva o pravidelné revizi elektrického zařízení ze dne 10. října 2000, Zpráva o prověře BOZP ze dne 4. dubna 2002
- Směrnice ředitele školy o poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků ze dne 1. září 1998, Seznam osobních ochranných pracovních prostředků žáků, aktualizován dne 17. května 2002
- Záznamník ruční motorové řetězové pily H - 268 (kontrola tech. stavu ze dne 7. března 2002)
- Protokol o poučení zaměstnanců o BOZP při práci v těžbě dřeva s řetězovými motorovými pilami ze dne 26. listopadu 2001), Osvědčení o školení BOZP vedoucích zaměstnanců (ředitele zařízení) z 17. října 2001
- Organizační směrnice č. 1/2002 ze dne 2. ledna 2002 pro činnost požárních hlídek, Požární poplachové směrnice, řád ohlašovny požáru ze dne 2. ledna 2002

ZÁVĚR

Výrazná pozitiva:

- k 1. únoru 2002 byla rozhodnutím ředitele zrušena místnost pro odloučení z kolektivu (výchovná izolace)
- široká nabídka zájmových aktivit pro svěřence
- úspěšná účast svěřenců na meziústavních soutěžích
- svěřenci výchovného ústavu mohou, kromě výučního listu, získat další odbornosti zlepšující jejich vyhlídky na trhu práce

Výrazná negativa:

- nepropracovaný reedukační a resocializační program
- vysoký počet pedagogů bez odborné a pedagogické způsobilosti
- výchovné skupiny kopírují třídy (ročníky) SOU
- svěřenci nemají k dispozici žádný funkční počítač
- svěřenci mladší osmnácti let provádějí komplexní úklid ústavu včetně sociálního zařízení
- svěřenci nejsou dostatečně vybaveni základními hygienickými potřebami, nedostatky jsou ve vybavení obuvi a v základním ošacením (množství, nevhodné velikosti)
- pomocní vychovatelé ve večerních hodinách suplují přímou výchovnou činnost vychovatelů, výchovné skupiny se často spojují
- kontrolní mechanismy nejsou promyšlené a účinné

Od poslední inspekce roce 1998 nedošlo ve školském zařízení k výrazným změnám v podmínkách pro resocializační a reedukační proces. V materiálně-technickém zázemí přetrvávají nedostatky. V personální oblasti se nepodařilo vytvořit stabilní kádr kvalifikovaných pracovníků. Nepropracovaný resocializační a reedukační program a pouze vyhovující podmínky pro jeho realizaci snižují možnosti a efektivitu používaných výchovných metod a forem. Možnost získat další odbornost, kromě výučního listu, zlepšuje vyhlídky chlapců na získání zaměstnání.

Česká školní inspekce hodnotí souhrnně tuto oblast jako průměrnou.

Úroveň vzdělávání ve středním odborném učilišti lesnickém je Českou školní inspekcí celkově hodnocena jako průměrná.

Podmínky činnosti výchovného ústavu pro mládež a středního odborného učiliště hodnotí Česká školní inspekce celkově jako průměrné.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu byly z větší části využity hospodárně na krytí výdajů spojených s výchovou a vzděláváním.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Ludmila Konopková	Mgr. Ludmila Konopková, v. r.
Členové týmu	Mgr. Antonín Grulich	Mgr. Antonín Grulich, v. r.
	Mgr. Věra Víchová	Mgr. Věra Víchová, v. r.
	Mgr. Alena Wiesnerová	Mgr. Alena Wiesnerová, v. r.
Další zaměstnanci ČŠI	Jana Formanová Helena Hlůšková Jana Mičolová	

V Brně dne 11. června 2002

Datum a podpis ředitele školského zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 12. červen 2002

Ředitel školského zařízení nebo jiná osoba oprávněná jednat za školské zařízení

Mgr. Pavel Vymětal - ředitel

Mgr. Pavel Vymětal, v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školského zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný; příkladný

Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy - -MŠMT	2002-06-25	122 540/02
Zřizovatel - MŠMT	dtto	dtto

Připomínky ředitele školského zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
--	--	Připomínky nebyly podány.